

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 4.

Stockholm den 25 Januari 1912,

5:e årg.

Prenumerationspris: 1/2 år . . kr. 4: 50 1/2 år . . kr. 2: 50 3/4 . . . . . 3: 50 1/4 . . . . . 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englands Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	---	---	--

Kvinnofrågor i konungens trontal.

I sitt trontal vid riksdagens högtidliga öppnande berörde konungen först — i samband med omnämmandet af att svenska folkets målsmän nu församlats till sitt första riksmöte sedan de nya grundlagsbestämmelserna angående utsträckt rösträtt i förening med proportionellt valsätt tillämpats — kvinnornas politiska omyndighet och nödvändigheten af att upphäva denna oformlighet. Konungen yttrade:

”Den genomförda förändringen af rösträtten till andra kammaren har borttagit den skarpa skiljelinje som hänfört sig till medborgarnas olikhet i ekonomiska villkor. Men alltjämt gäller att kvinnan i det väsentligaste saknar den förnämsta af medborgerliga rättigheter. Hänsyn såväl till rättvisa som till statens välförstådda nytta kräfver att detta missförhållande ändras. Det är därför min afsikt att vid innevarande riksdag förelägga eder förslag till ändringar i riksdagsordningen i syfte att kvinna må erhålla valrätt och valbarhet till riksdagen på samma villkor som för man.”

Vidare omnämnde konungen att ”under arbete äro vissa ändringar i strafflagen, af hvilka en afser bestämmelserna om barnamord”, samt att ”på det sociala om-

rådet kommer jag att föreslå eder lagar om arbetarskydd, om understödsföreningar och om moderskapsförsäkring.”

*

Det kungliga trontalet och regeringens upptagande af den kvinnliga rösträttsfrågan ha föranlett hvarjehanda egendomliga uttalanden i pressen. Det anmärkningsvärda i sin art får man väl anse Svenska Dagbladets vara, som säger att ”de (kvinnorna) själva torde väl knappast hafva sträckt sina förväntningar så högt som att med ett slag erbjudas både rösträtt och valbarhet alldeles lika med männen”. Kan det verkligen vara möjligt att Sv. D. aldrig hört talas om det program, efter hvilket Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt från första stunden af sitt bildande arbetat: politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor på samma villkor som för män. Det krafvet har väl också vid det här laget så pass dryftats — och af veder-sakare bekämpats — att det åtminstone icke skulle kunna framställas såsom något som kvinnorna själva icke vågat begära. Men — sätten äro mångahanda i politik! Af den orsaken vilja vi ej heller här yttra oss om Svenska Dagbladets öfriga funderingar i detta sammanhang.

Moderskapsförsäkring.

Det betänkande, som af de sakkunnige i denna fråga nyligen afgifvits, innehåller, utom ett rätt detaljeradt lagförslag med åtföljande allmän och speciell motivering, äfven en utförlig utredning af hela frågan såväl som af dess ställning inom olika industriländer i vår världsdel.

Lagförslaget an knyter sig omedelbart till den paragraf i vår fabrikslag af 17 okt. 1900, som förbjuder inom industrien anställd kvinna att arbeta viss tid efter nedkomsten, och utgör sålunda ett ytterst behöfligt komplement till denna. Det är tydligt, att så länge ingen utsikt till underhåll under den nödtvungna barnsängshvilan på 4 veckor kan erbjudas arbeterskan, måste en sådan bestämmelse i praktiken visa sig ganska värdelös och därmed förfela sitt syfte, som är att skydda mor och barn under en för dem bägge ytterst kritisk tid. På detta missförhållande vill det nya lagförslaget råda bot. Det afser att skaffa industriens kvinnliga arbetare tillfälle till barnsängshjälp, men begränsar sig också uttryckligen till dessa. Det innehåller i hufvudsak följande bestämmelser:

Hvarje kvinna mellan 15 och 51 år, hvars anställning i industriellt arbete öfverskrider en tid af två arbetsveckor, skall vara moderskapsförsäkrad. För hvarje försäkrad upptages en försäkringsavgift af 27 öre i månaden, hvaraf arbeterskan betalar två tredjedelar och hennes arbetsgifvare en tredjedel. Hvad ytterligare behöfves för försäkringens genomförande tillskjutes af staten. Understödet utgår med 2 kr. pr söckendag så länge den lagliga barnsängshvilan varar, och berättigad att utfå sådant är hvar arbeterska, hvilken omedelbart före barnsörden varit försäkrad under minst 180 dagar. Arbetsgifvaren åligger det, att till vederbörande försäkringsorgan månatligen utbetala hela afgiften, och äger han att af arbeterskans lön innehålla hennes andel. Moderskapshjälpen skall tillställas den försäkrade personligen eller hennes befullmäktigade ombud — en bestämmelse, som i sådant fall, där en kvinna har målsman öfver sig, kan hafva stor betydelse — och utbetalas pr vecka efteråt. Endast om särskildt nödställd belägenhet föreligger, kan den utbetalas i förskott veckovis. I sammanhang med barnsängshjälpen utbetalas en amningslön på 15 kr. till den kvinna, som under minst 90 dagar närmast efter barnsörden själf ammat sitt barn. Denna belöning jämte en fjärdedel af moderskapshjälpen och samtliga förvaltningskostnader bestri- das af staten. Som försäkringsorgan utses företrädesvis registrerad sjukkasse eller i nödfall kommunens hälsovårdsnämnd. Där sådan icke finnes, skall kommunalnämnden fungera som förmedlare.

— — — Hvad vi först och främst ha att lägga märke till vid detta förslag är, att genom detta infördes en alldeles ny princip, tvångsförsäkringen, i vår sjukkasseverksamhet, som alltigenom är fotad på frivillighetens grund. Detta sammankopplande af en obligatorisk moderskapsförsäkring med frivillig sjukförsäkring erbjuder tydligen rätt stora svårigheter, hvilka icke heller i föreliggande lagförslag kunna sägas vara till fullo öfvervunna och hvil-

ka säkerligen vid den praktiska tillämpningen skola tydligt framträda. Vida enklare hade det varit, om man — såsom det i länder med obligatorisk sjukförsäkring låtit sig göra — endast haft att låta en redan tagen sjukförsäkring utvidgas till att också omfatta moderskapshjälp. Men då detta på grund af vår sjukkasseverksamhets frivilliga karaktär icke låtit sig göra, ha de sakkunniga af flera, särskildt ekonomiska skäl ansett sig böra förorda tvångsförsäkring förmedlad af sjukkassorna.

Såsom varande ett första försök i vårt land har ått lagförslaget med rätta gifvits ett begränsadt tillämpningsområde, och därvid har man fullständigt konsekvent börjat med de kvinnor, hvilka redan genom lag äro beröfvade rätten att skaffa sig lifsuppehälle under viss tid efter nedkomsten. Men det är att hoppas, att moderskapsförsäkringen efterhand skall kunna utvidgas till att omfatta alla kategorier af arbetande kvinnor, som i ekonomiskt hänseende kunna i någon mån anses jämställda med fabriksarbeterskorna. Enligt kommerskollegii redogörelse för 1909 voro 56,231 kvinnor sysselsatta i fabriker, mejerierna icke medräknade, och 6,914 inom handtverket. Enligt tillgängliga statistiska uppgifter funnos vid samma tid i vårt land omkr. 20,000 kvinnliga biträden inom handeln och bara inom jordbruket icke mindre än 230,000 kvinnliga tjänstehjon. Läger man till dessa stora tal den här af oräknade hemarbeterskor, hvilka lefva under samma eller ännu mera tryckta existensvillkor än fabriksarbeterskan, så framgår häraf, att det 50,000-tal kvinnor lagförslaget afser endast är en försvinnande del af den mängd, som i lika mån äro eller kunna vara i behof af moderskapshjälp. Så mycket nödvändigare är det därför, att redan vid moderskapsförsäkringens grundande i vårt land finna en ram, inom hvilken dessa olika kategorier af arbeterskor efterhand kunna flyttas in. Under vår nuvarande sjukkasselag är en sådan dock knappast att finna inom tvångsförsäkringens.

Att obligatorisk försäkring är den enklaste formen för genomförandet synes otvifvelaktigt, men att ordna en tvångsmotherskapsförsäkring efter fullt rättvisa principer erbjuder dock sina svårigheter.

Då ofvan nämnda § 7 af den s. k. minderårighetslagen genomfördes i vårt land, motiverades uttryckligen dess tvång till hvila från arbetet för barnsängskvinnan under synpunkten af släktets bevarande och förbättrande. Det var sålunda samhällsintresset, som i första hand betonades. Man kunde då med något fog ha väntat, att statsintresset också skulle ha gjort sig i första hand gällande i fråga om den ekonomiska bördan af försäkringen. Men så har icke varit fallet, utan det är arbeterskan, som, i det hon skall draga halva omkostnaderna, också kommer att bära hufvudparten af denna*. Vore nu försäkringen frivillig, eller obligatorisk endast för den fruktsamma kvinnan, så vore mindre att anmärka däremot. Den försäkrade kunde då antagas att få riklig ersättning för sina inbetalda afgifter. Men, som nu föreslaget är, drabbar försäkringsplikten tillika alla dem,

* Den andra halvan fördelas såsom ofvan nämnts mellan arbetsgifvare och staten.

Juvel-, Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny
genom att gynna dess annonsörer

för hvilka en barnsängsrisk är ingen eller jämförelsevis ringa, och denna plikt följer dem som skuggan under större delen af lifvet. De sakkunnige ha på ett lofvärdt sätt bemödat sig om att sätta afgiften så lågt, som det på något sätt är möjligt; men — 2,16 om året, det gör dock under 35 år en summa af 75 kr. 60 öre, ett för en klent aflönad arbeterska ingalunda ringa kapital, hvilket för den, som aldrig erhållit moderskapshjälp, därtill måste anses som alldeles bortkastadt. Härtill kommer, att det för en viss kategori kvinnor kan vara i hög grad tvifvelaktigt, huruvida dessa, försäkringsplikten till trots, kunna utfå moderskapshjälp.

Med den oro, som alltjämt råder på arbetsmarknaden, har lagförslaget måst förutsätta tillfälliga afbrott i arbetet, under det att moderskapsförsäkringen bör tänkas i oafbruten verksamhet. I händelse af arbetsbrist, af strejk eller lockout — hur skall försäkringen ordnas? Och hur skall det särskildt ställas för säsongarbeterskorna, som under en större eller mindre del af året i regeln gå arbetslösa?

Lagförslagets § 7 lämnar härvidlag följande bestämmelser:

Lämnar försäkrad kvinna, af påtvungen eller frivillig anledning, sitt arbete utan att inom 90 dagar återupptaga det (vare sig på det gamla arbetsstället eller på ett annat industriellt), skall försäkringen anses vara upphörd, såvida icke barnsbörd inom denna tid inträffar. Återupptager hon däremot arbetet före 90 dagars utgång anses försäkringen fortfarande äga bestånd, men åligger det arbeterskan, att för den tid hon varit arbetslös erlægga såväl sin egen som arbetsgifvarens del af försäkringsafgiften. För säsongarbetena förutsätter lagförslaget (§ 41) möjligheten af att särskilda bestämmelser kunna vara af nöden, hvarom det då tillkommer konungen att förordna.

Gifvetvis behöves en särskild förordning för detta slag af arbeterskor, om de öfver hufvud taget skola ha någon fördel af moderskapsförsäkringen och icke blott oförskyllda utgifter. Det finnes yrken där den arbetslösa mellantiden varar längre än 90 dagar, under hvilken tid det lämnas åt arbeterskorna att söka sitt lifsuppehälle annorstädes. Sällan sker väl detta vid annat slag af industriellt arbete. De 90 dagarna gå till ända, försäkringen upphör. Då säsongarbetet åter börjar, inträder också försäkringsplikten, men för att utfå moderskapshjälp måste 180 dagar förflyta. Under sådana oregelbundna arbetsförhållanden skall det särskild tur till, om arbeterskan vid förefallande behof skall utfå understöde. Här behöver lagförslaget tydligen kompletteras, och samtidigt kunde man rättvisligen stryka fordringen på att kvinnan för den arbetslösa perioden skall erlægga ökad försäkringsafgift.

* * *

Försörjningsplikten vid inträffad barnsbörd påhvarar sålunda i första hand arbeterskan, därefter arbetsgifvaren och staten. Om arbetsgifvarens skyldighet att bestrida en viss andel af en försäkring, så fristående från själva arbetsförhållandena som tänkas kan, kunna meningarna va-

ra delade. Särskildt för sådana arbetsgifvare, som af princip ej sysselsätta gifta kvinnor, kan den till och med sättas i fråga. Staten däremot, för hvilken det är af största intresse att den nya arbetaregenerationen får göra sitt inträde i lifvet under förhållanden, som ej äfventyra dess bestånd, måste betraktas som själskrifven till att kraftigt stödja en sådan försäkring.

Tillika med staten finns det dock en annan part i saken, som lagförslaget lämnar helt till sido men hvars skyldighet att också bidra till försäkringen omöjligen kan jävvas — jag menar fäderna. Vore det icke fullt rättvist att låta de manliga medlemmarna af sådana sjuk-kassor, som förmedla moderskapsförsäkringen, bära sin andel af försäkringsbördan? Om de kvinnliga arbetarna af lagen skola betraktas som solidariska, så att äfven sådana, hvilka aldrig komma i tillfälle att erhålla utbetalning, måste erlægga sin afgift — i huru mycket högre grad borde icke de manliga arbetarne i ett fall som detta betraktas såsom solidariska med de kvinnliga? Att lagen genom ett sådant försäkringstvång betonade faderskapets ansvar kunde endast vara gagneligt.

* * *

Förslaget om amningsbelöning, tillkommet för att uppmuntra mödrarna till att själva amma sina barn, torde knappast bland den kategori kvinnor här är fråga om få större praktisk betydelse. För att utfå belöningen är det icke nog med att modern ammar sitt barn om natten. Hon skall göra det "i möjligast största utsträckning". Arbetsgifvarne åläggas visserligen att lämna nödig tid därtill, men då våra fabriker ej äro försedda med ammstugor, kan tidspilan lätt blifva så stor, att minskningen i arbetsförtjänst gör en belöning på 15 kr. föga lockande. Lagförslaget har nämligen ej förutsatt bibehållen arbetslön under afbrotten i arbetet.

Otvifvelaktigt är det för folkhälsan af yttersta vikt, att sunda, kraftiga mödrar själva amma sina barn. Men säkert är det lika ofördelaktigt om klena, undernärda kvinnor med en i allo försummad fysik söka fullgöra denna modersplikt, och sådana träffar man i massa bland de individer förslaget afser. Det finns t. o. m. sådana yrken, där man, i stället för att uppmuntra till amningsplikt, bör afråda från hvarje försök att fullgöra den. Främst gäller detta om sådant arbete, där arbeterskan är utsatt för de s. k. yrkesgifternas inverkan. Särskildt hvad nikotinet beträffar, har man i Tyskland gjort den erfarenheten, att barn, uppammade af tobaksarbetande mödrar, uppvisa en mycket hög dödlighetssiffra.

* * *

I sammanhang med det omhandlade lagförslaget föreslås en ändring i den s. k. minderårighetslagens § 7, enligt hvilken barnsängshvilan bör omfatta 6, i stället för 4 veckor, af hvilka de två kunna förläggas till tiden före barnsbörden. Då moderskapshjälpen skall utgå för hela denna tid, förskonas arbeterskan från den tunga plikten

att, såsom nu är fallet, stå kvar på arbetsplatsen, tills hennes stund är kommen. Men också för barnets skull är det af yttersta vikt, att modern under den sista väntetiden förskonas från tungt arbete. Det är att hoppas, att våra lagsstiftare skola förstå att till fullo uppskatta betydelsen af en sådan anordning och icke göra några afprutningar på tiden. Moderskapshjälpen skulle sålunda, beräknad efter 6 arbetsveckor, komma att utgöra 72 kr. (så vida då icke under dessa veckor infaller någon af våra stora högtider), hvilket i betraktande af den låga försäkringsavgiften måste anses som en mycket god utbetalning och ett verkligt stöd under en kritisk tid. Svårigheten att förena moderskall med förvärfarbete, hvilken för den nutida arbeterskan är synnerligen stor, skulle sålunda åtminstone för denna period vara häfd.

M. Anholm.

Kvinnorna i Norge och statstjänsterna.

Norska odelstinget har vid sammanträde torsdagen den 18 dennes antagit ett lagförslag, enligt hvilket kvinnor kunna under samma förhållanden som män utnämnas till innehafvare af alla statens ämbeten, med undantag af statsrådsämbeten samt prästerliga, diplomatiska, konsulära, militära och civilmilitära ämbeten. Det förslag som framkommit om att kvinnor skulle kunna erhålla alla ämbeten med undantag af statsrådsämbetena afslögs med 68 röster mot 28. Likaså förkastades med 49 röster mot 39 ett förslag om att kvinnor skulle kunna erhålla prästerliga ämbeten.

När skola svenska kvinnor komma tillnärmelsevis så långt som de norska göra genom detta beslut?

Sveriges kvinnor lyckönskas.

Från "The National Union of Women's Suffrage Societies" i London har till Dagnys redaktion insändts följande telegrafiska lyckönskan: Varmaste lyckönsningar till upptagandet af kvinnliga rösträttsfrågan i konungens trontal.

Till Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt ha likaledes ingått lyckönskningstelegram från den amerikanska landsföreningen genom dess ordförande Rev. Anna H. Shaw, från Finland från kvinnosaksförbundet Unionen samt från Svenska kvinnoförbundet i Finland; dessutom ha lyckönskningskrifvelser ingått från Norge, England m. fl. till den internationella kvinnorösträttsalliansen anslutna länder.

Sprid DAGNY!

Birgitta-Skolans Sykurser

i Klädsömnad, Fransk linnesömnad, Konstbroderi, Spetssöm och Knyppling. OBS! Rysk spetsknyppling i silver o. guld. Lärarinnor: Fru Ebba Salwén. Upplysningar och prospekt i skolans lokaler, Regeringsgatan 19—21. Tel. Riks. N. 504. Allm. 152 35.

Föreståndarinnor:

Reform på pianoundervisningens område.

Den af Paderewsky i Newyork och London införda "Virgil's method".

Det var i London jag först såg ett af de nu på kontinenten så vanliga tysta "Öfningsklaveren".

Jag såg huru en dam — en pianist, hvars härliga, klangsköna touche på pianot jag ofta beundrat — med djupaste intresse spelade Bachs fugor på ett litet ljudlöst klaver af gult trä, omfattande fyra och en half oktaver. Jag kunde ej undertrycka ett småleende, då jag sade: "Det måtte vara trefligt att spela piano på detta sätt, då man ej hör en ton." — "Om ni visste hur intressant det är", svarade hon. "Försök att spela litet själf på det." Jag försökte. Ej en tangent rörde sig under mina fingrar. Hela klaviaturen stod stilla som ett bord. — "Hvad vill detta säga", menade jag. "Ni spelade ju nyss med största lätthet därpå?" Hon skrattade. — "Det är därför att ni ännu ej har nog spänstighet och kraft att behandla det, såsom det nu är uppskrufvadt, men försök en gång till", och så skrufvade hon ned ett par klaffar, och nu gick det någorlunda, ehuru ganska ojämt. — "Detta måste ni lära mig", utbrast jag, "och förklara nyttan af det tysta klaveret." — "Gärna", sade hon, "men det går ej så fort som ni kanske tror."

Vi började med fingeröfningar på ett litet bord, sedan med gymnastiska hand- och armöfningar och så småningom med studier på "Öfningsklaveret". För att de s. k. "clicks" — ett litet knappast hörbart ljud såsom af en liten pianohammars lätta slag på trä — skola uppstå, måste tangenterna anslås fullt korrekt, hvarenda en. Instrumentet är nämligen så byggt, att en släpande, obestämd fingerrörelse icke frambringar någon "klick". Genom detta ovillkorligt korrekta anslag uppstår den mest homogena klang, när man sedan kommer på flygeln. I början ställes klaveret mycket lättspelt, men efterhand skruvas det högre och högre, alltefter som handen eröfrar större kraft och spänstighet.

Vid vissa detaljer i undervisningen fästes särskild stor vikt. Man måste t. ex. öfva sig att andas rätt och djupt, ungefär såsom vid sångundervisning, allt under det handen hvilar på klaveret. En annan detalj är tummens undersättning vid utförandet af skalor, passager m. m., som är föremål för grundliga studier. Likaså är hvarje detaljarbete på det noggrannaste utstuderadt. Underligt nog bli öfningarna på "klaveret" härigenom ytterst intressanta, och när man sedan kommer på flygeln, förvånas man öfver den skillnad i touchen, som uppstått under den korta lärotiden af några veckor. För dem, som förut studerat på annat sätt, öppnar sig nästan en ny värld, då musikens klangskönhet framträder så godt som af sig själf. Att det drar tid att studera på detta sätt är dock tydligt; likväl lära, efter hvad jag hörde i London, barn i allmänhet endast behöfva hälften så lång tid som eljes, och deras spel utmärker sig för en klarhet, korrekthet och säkerhet, som

DAGNYS LÄSARE

böra gynna

DAGNYS ANNONSÖRER

Nyvalda kvinnliga stadsfullmäktige.

Fröken ALFHILD CNATTINGIUS,
Nora.

Fröken ANNA TOLL,
Oskarshamn.

Fröken HANNA PETERSSON,
Lund.

Fru EMELIE JOHANSSON,
Köping.

äro förvånansvärda. Man kunde tro, att detta väl vore fördelaktigt för vinnande af teknisk färdighet men att den musikaliska uppfattningen ej skulle vinna härpå. Så är emellertid ej förhållandet. Då tekniken är säker, äger eleven äfven möjlighet att få fram hvad han känner, hvad han hör inom sig, och detta ger honom den djupaste tillfredsställelse.

Några ord ur företalet till "Virgil's method" torde vara af intresse:

"Elevens (och ofta äfven lärarens) ifver att komma framåt, att få spela storslagna saker — Beethoven, Schumann, Chopin, Liszt m. fl. — är så stor, att han, så snart han anser sig fullt ha inhämtat en elementär princip, tycker att den dagliga direkta öfningen af densamma — i dess ursprungliga, enkla form — är öfverflödig, och när han efter åratals studier af etyder och stycken långt öfver hans förmåga framträder, kan ingen, som i grund förstår hvad som menas med verkligt fulländad pianoteknik, ana, att han någonsin lärt sig något om kroppsställning, arm- och handrörelser m. m. Han har spelat "Gradus ad Parnassum", Chopin, Liszt, m. fl., m. fl., han ställer sitt ideal högt, dyrkar uteslutande sin idol och just genom detta allt — misslyckas han.

Låt honom släppa sina favoriter länge nog för att studera sig till en positiv teknik och sedan ägna en timmes daglig öfning åt att underhålla densamma, och hans förmåga af ett artistiskt utförande skall växa och ständigt fortsätta att växa. Sanningen är, att dessa fundamentala principer, ehuru mycket enkla, aldrig inläras fullkomligt, d. v. s. så att hvarje teknisk princip blir en naturlig vana för eleven. Beträffande läraren måste denne vara fullt besjälad af idén och hafva grundligt tillägnat sig metoden, innan han försöker att lära bort densamma, då den i mångt och mycket skiljer sig från de härskande metoderna."

I alla de högre "Colleges" i London, där pianospelning är ett af studieämnena, är metoden antagen, och tidningarna berömma den ständigt. Paderewsky införde den först i Newyork och sedermera i London.

Ada Fallstedt.

Fru Maria Callméns

Dansundervisning, Riddaregatan 17, 1/2 tr.,
börjar för Skolungdom den 17, för Äldre den 19 jan. Anmälningar kl. 12-2 och 5-7 e. m. Riks Öst. 27. Allm. Öst. 2 86.

Adèle Callmén,
Lärarinna i dans och plastik

Ännu en gång fru Emilie Demant Hatt och Muittalus Samid birra.

I min artikel "Lapparnas talman och deras danska vän" i Dagny nr 2 har jag gjort mig skyldig till ett ledsamt misstag, som jag härmed ber att få rätta. Jag har uppgifvit, att fru Demant Hatt vore af judisk härkomst; men så är icke fallet, enligt hvad hon nu själf i bref meddelar mig. Och fastän fri från judehat vill hon dock naturligtvis ogärna bli tagen för hvad hon icke är.

För mig återstår endast att ödmjukt be om ursäkt för min vilseledande uppgift. Förmildrande omständigheter finnas likväl. Dels låter ju namnet Demant bestickande judiskt, dels är bärarinnans typ utprägladt österländsk. Och fastän hon icke är judinna, torde jag likväl kunna stå för min uppgift om hennes semitiska blod. Enligt hennes egen utsago är hennes släkt kommen från Spanien, från Sevilla. Man har väl då rätt att anta, att det arabiska eröfrarfolkets blod flyter i hennes ådror och att hon därifrån ärfitt sitt utseende.

I samma bref där fru Demant Hatt rättar mitt påstående om hennes härstamning, meddelar hon mig, att Turis "Muittalus" nu har utkommit i en ny, billigare upplaga utan den lappska originaltexten. Priset på denna upplaga är kr. 5,50. En ny fullständig upplaga, med den lappska originaltexten, föreligger äfven till ett pris af kr. 8,50. Skillnaden mellan denna och den förra 10-kronorsupplagan består däri att planschverket i den sist utkomna ej utgör en del för sig. Detta är likaledes förhållandet med 5,50-kronorsupplagan.

Må boken få den spridning den så väl förtjänar.

Rolf Nordenstreng

Annonsera i Dagny!

GERDA von SYDOWS SÅNGSKOLA
11 Birgerjarlsgatan (hörnet af Mästersamuelsgatan,
4 tr. hiss).

Alla upplysningar lämnas mellan 10-11 f. m. tillsvicare.
Allm. Telef. 215 86. Begär prospekt

En kvinnlig släktforskare.

Fru JULLY RAMSAY.

När man först råkar fru July Ramsay från Helsingfors, kommer man inte i första hand på den idén, att man har en af Nordens förnämsta specialister på statistik och genealogi, en framstående biografisk forskare framför sig. Hvad man genast upptäcker är en liten och mycket blond kvinna i oklanderlig toalett, och när man sedan finner, att hon än senatorsfru med fyra barn, antar man, att det märkvärdigaste som kan sägas om henne är sagdt — så framt man inte kommit att se djupare in i hennes ögon och frapperats af ett par drag i hennes konversation. Hvad som där väckte undertecknads nyfikenhet var det starka sinnet för realiteter och den torra, halft förstulna humorn, som båda hjälptes åt att å hennes ord ge en frisk originalitet af just den rättframma och odraperade sort, som man ibland råkar hos Fredrika Bremers kvinnofigurer men sällan i den slätstrukna verkligheten. När mitt intresse väl var väckt, ville jag veta mera, och sedan jag nu har två dryga kvarthäften af fru Ramsays stora lifsverk "Frälsesläkter i Finland intill Stora ofreden" på mitt skrifbord, är det mig en glädje att för svenska kvinnor få presentera författarinnan till ett arbete, som har så många års oförtruten forskning bakom sig. För den svenska adeln är fru Ramsay en farlig personlighet, då hon ofta skoningslöst reducerar deras stamträd till åtskilligt blygsammare dimensioner än hvad apokryfiska riddarhusgenealogier ritat upp. Men vi andra dödliga, som inte ha någonting otalt med henne i fråga om våra släktregister ha ju bara anledning att vara stolta öfver att en kvinna och till på köpet en hemlifvets kvinna haft tid och kraft att utföra ett storverk inom ett forskningsområde, som jag knappast tror, att den ortodoxa dogmatiken ännu vågat förläggas till "kvinnans speciella område". Att det i alla

händelser är fru Ramsays speciella område, därom kan intet tvivel råda.

July Ramsay är född 1865 och uppvuxen i Viborg, där hon genomgick ett tyskt åttaklassigt läroverk. Fadern, ingenjörkaptenen C. A. Ekström, var af en värmländsk grufvägarläkt, och i hemmet "dignade skåp och bord under böcker och tidskrifter", säger hon själf. "Jag läste allt, men återvände ständigt till Almanach de Gotha, hvars höga släkter från min späda ålder vunnit mitt lifliga intresse. För besparade fickpengar köpte jag statistiska årsböcker, för hvilka jag äfven hyste en synnerlig svaghet." — Redan vid aderton års ålder gifte hon sig med dåvarande rektorn för ett läroverk i Helsingfors, August Ramsay, som 1892 blef inspektör för det finska försäkringsväsendet, men i den mån barnen växte upp, kunde hon återtaga sina studier, som nu alltmera togo formen af bestämdt inriktad forskning på den finska historiska genealogiens område. Vi låta henne själf berätta:

"Jag var därunder starkt påverkad af min mans uppmuntran och tog exempel af hans brinnande arbetsifver och uthållighet. Under en följd af år genomgick jag i Finlands Statsarkiv alla äldre häradsprotokoll samt statsräkenskaper och alla källskrifter, ur hvilka jag kunde vänta upplysning om mina frälsesläkter. Forskningen har äfven fört mig till arkiven i Stockholm och i Reval. Kyrkoarkiven, här i Finland ännu befintliga på ort och ställe, har jag uppsökt och därunder lärt känna vidsträckta delar af mitt hemland."

Vid sidan af sitt stora arbete, som hon hoppas få avsluta om några år, har fru Ramsay medhunnit spridda uppsatser i tidningar och tidskrifter. Vi tillönska henne all framgång i ett arbete, som är af så stor betydelse för Finlands och Sveriges gemensamma historia och som för öfrigt innehåller en rikedom detaljer af allmänt kulturhistoriskt värde.

Lydia Wahlström.

Lönereglering för kvinnliga biträden i statens verk. Finansministern har i årets statsverksproposition framlagt ett förslag som afser reglering af arbets- och löneförhållanden vid mera kvalificerade kvinnliga biträdens uppförande på ordinarie stat hos vissa ämbetsverk och myndigheter. Vi återkomma till detta med en utförligare redogörelse. Å postverkets aflöningsstat för 1913 har vidare föreslagits att uppföra 25 kvinnliga biträden hos generalpoststyrelsen samt 16 kvinnliga biträden vid postverkets distrikts- och lokalörvaltningar (12 vid postdirektionerna och 4 vid postkontoret Malmö I) med 1,250 kr. lön (hvaraf 550 kr. tjänstgöringspengar) jämte två ålderstillägg å resp 200 kr. efter 3 och 6 år, dessutom ortstillägg med 100 å 150 kr.

Litteratur.

Den ljusa natten. Af *Gustava Svanström*. Åhlén och Åkerlunds förlag, Göteborg.

Den öfvergång från naturskildringens område till människostudium, som utmärkte *Gustava Svanströms* föregående bok "Det starkaste" och hvartill man redan kunde skönja den första ansatsen i "Drömmen om morgonstjärnan", har hon äfven i sitt senaste arbete vidhållit.

"Den ljusa natten" — en samling människoskildringar, noveller i dialogform — ger kanske ett ännu bestämdare uttryck för författarinnans lust att syssla med lifskonflikter och själsanalyser. Och om det också ej lyckats henne att här ingjuta det lif och den åskådlighet, som är så betecknande för hennes teckningar af den nordsvenska naturen och det omedelbara folket där, så är hon dock själf till den grad besjälad af sina nya ämnen att intresset äfven väckes hos läsaren. Detta gäller dock i första hand den författarepersonlighet, som här möter en, med en orädd och brinnande ände gifvande sig helt åt sin åtrå efter nya rymder.

Att intresset ej alltid i någon högre grad räcker till för det som här gifvits beror hufvudsakligast på att den erforderliga klarheten saknas. I några af dialogerna blir man rätt tveksam om hvad författarinnan egentligen menar. Starkast och klarast äro "Riket", "Den hvite djävulen" och den sista novellen, "Piskslaget", där konflikter och karaktärer ges med lifvande drag och tydligt understrykande af det väsentliga. I de öfriga dialogerna finnes det nog äfven en och annan person och detalj, som verkar äkta och väl genomtänkt, men så kommer här annat till, som gör att intrycket försvagas och det är som om författarinnan själf ej fått det rätta greppet på eller behärskade sitt ämne.

I allmänhet ligger det ett dämpadt väljud i *Gustava Svanströms* sätt att uttrycka sig. Och både i beskrifningen och dialogen är hennes stämma uttrycksfull och varm. Men under det att hennes tidigare arbeten framför allt utmärka sig genom en god nyanseringsförmåga, så är det som om denna ej räckte till, när det gäller att teckna de mer sammansatta människor och lifsöden, som hon i sina senaste böcker ägnat sig åt. Och just på dessa döda punkter är det som om språket förlorade sin naturliga klangfärg. Det blir affekteradt och oklart och ger det mest otillfredsställande uttryck för hvad författarinnan vill säga. T. ex. såsom "damen" och den "blonde herrn" i den lilla dialogen "I väntsalen" — liksom ett par af de andra dialogernas personer — samtala, är det väl ändå inga normala människor som uttrycka sig.

Gustava Svanström hör dock till dem, som verkligen ha någonting att säga. Och det finnes hos henne en etisk bärkraft — särskildt i denna senaste bok — hvilken, trots bristerna, gör den värd att läsas.

Hon hör möjligen äfven till dem som behöfva en bestämd miljö, där hon själf känner sig hemmastadd och där inte endast människornas stämmor ljuda.

Det kan ju slutligen också tyckas, att då en författarinna äger en så tydlig och redan färdig begåfning för

en speciell diktart, som *Gustava Svanström* visat med sina norrlandsskildringar, då bör vägen äfven vara gifven. Där finnes alljämt vidder att eröfra, dit ännu ingen hittat. En djup blick och ett lyssnande öra kräves för att finna dem — någonting som denna författarinna äger framför många andra så snart hon rör sig på egen mark. Och hvem vågar påstå att lifsföreteelserna här äro mindre värda!

M. R—M.

Suffragette Sally. Af *G. Colmore*. Stanley Paul and Co., London 1911.

I London hör kvinnorösträtt och rösträttskvinnor som motiv för konstnärlig och litterär behandling inte längre till de mer begränsade områdena för skämtsamma(?) vykort eller till de burleska kåsörernas repertoar på de stora varietéerna eller dylikt. Denna vinter ha åtminstone tre af de allra bästa teatrarne haft verkliga succésstycken, där den moderna kvinnosaken varit det centrala intresset. Jag tänker på en kommedieförfattare som *Barrie* och hans *What Every Woman Knows* eller den lilla genomkvicka *The Twelve Pound Look*. Att före jul en massa mer eller mindre bestående rösträttspjäser lämpliga för julbasarerna uppfördes är klart. Men af större och varaktigare intresse är *Suffragette Sally*, en roman, skriven efter författarinnans egna erfarenheter som suffragett. Jag hörde en gång en förläggare säga på tal om en roman, där rösträttskampen var en betydande faktor, en bok som han inte alls hade läst eller kände till: "Det är så svårt att sälja *tendensromaner*." Med den etiketten förses äfven af "sakkunniga" ogeneradt böcker, som röra sig om samtidens problem. Men samma person hade inte kommit med ordet *tendensroman*, om bokens personer uppträdt i t. ex. medeltida skrud och slagits i korståg. Åsikter, partiställning till samhällsproblem, lifsfilosofi, alla dessa saker ha såsom beroende på intellektuell utveckling uteslutande räknats till mera sekundära karaktärsdrag vid skildringen af en personlighet. Numera inser man, att en människas öfvertygelse är inte bara en intelligensprodukt utan innerst ett uttryck för temperamentet, för "hjärtats inre beskaffenhet". Med den synpunkten är ofvannämnda roman mycket läsvärd. *Sally* är suffragett i ordets egentliga mening, "militant suffragette". Rösträttskampen i London, den fredliga och den icke fredliga, är väl bland det egendomligaste af allt intressant och märkvärdigt — i ondt såväl som godt — som den underbara staden har att bjuda på. I denna bok om striden får man veta hvad suffragetterna mena med sina demonstrationer, man får också veta hur det går till i fängelset, som sannerligen inte är något teater-fängelse eller en plats för en lättköpt martyrgloria. När vi hemma känna oss tacksamma att ingen "militant" rörelse existerar hos oss, tror jag vi delvis kunna tillräkna detta det manliga släktet här, som inte har den träaktigt hårda, konservativa envishet, som i England drifver förnuftiga, bildade kvinnor till ytterligheter. Ty bland suffragetter finns det förnuftiga

och bildade kvinnor, i verkligheten som i romanen. När man efter demonstrationerna i november denna vinter hörde fördömande af deras handlingssätt och själf hade litet svårt att förstå hvarför åter igen stenar skulle kastas och rutor krossas och så hörde klagolåten, hur många tusen pund den stackars regeringen får ge ut för ökad polisbevakning, kände man sig rätt svarslös men på samma gång att något skulle sägas till förståelse — om också inte till gillande. Hade jag redan då läst Suffragette Sally skulle jag ej varit svarslös, då skulle jag kunnat tala om hvarför demonstrationstaktiken begagnas år efter år.

Sally är en tjänstflicka, som blifvit vunnit för saken, som så många andra genom det personliga inflytandet från "sakens" förespråkare, i detta fallet "en fin fru", lady Geraldine, som hon hört tala på ett offentligt möte. Sally är en dräpligt rolig och rörande hängifven varelse. Hon har en äkta cockney-humor, som hjälper henne öfver både sorgerna med söndagseftermiddagsfästmannen Joe och att genom en oförgätlig uppsägningsscen komma från sin plats som ensamjungfru i en typisk Londonfamilj ur den enklare bokhållar-medelklassen. Satiren och träffsäkerheten för individer af det manliga släktet är särskildt en af bokens starka sidor. Mr Bilkes, som Sally tjänar hos, är en "Elizas Husband" i full blom. Det är hans familj och systrar och svägerskor, som sitta samlade kring hans juldagsmiddag. Och när portvinet börjar lösa ut hans själslif i ord, börjar han breda ut sig om hvad som händer och sker i världen, d. v. s. i tidningarna, och bjudna svägerskor och systrar ha att le instämmande och uppmärksamt åt hans: "Ja, förr i världen, då hade fruntimmer annat att göra än att bråka med rösträtt, då hade de fullt upp med att sköta etc., etc., etc. —"

Prästen Beauchamp är också väl träffad, för honom står och faller religionen med staten, kyrkan och ökade flottanslag, han tycker att Pope "skriver bättre" än Swinburne och säger att ens bekanta "på landet" tycker så'na ä' konstiga bara, som talar om rösträtten.

En framtida samlare af nutida kulturfenomen kommer att bli tacksam för Suffragette Sally, ty den innehåller en hel kollektion af dessa petrificerade fraser, gängse talesätt, som vid en diskussion om kvinnans rösträtt kastas omkring som ofarliga men irriterande korksmulor. "Kvinnans plats är hemmet." "Hvarför skall de ha rösträtt, som inte ha begärt det?" "Okvinnligt." "Hysteriskt." "Om de vore kvinnliga skulle de få den mycket förr." "Hysteri." "Degenerationsfenomen." "Martyrtörst." "Plattformsmani." "Indirekt inflytande mycket nog." — Pressen får sina gliringar för dess sätt att förtiga viktiga framgångar för kvinnosaken men noga offentliggöra hvad som kan verka sensation, såsom stenar, polisbråk. (När boken kom ut, hade The Standard ännu inte sin dagligen anslagna helsida för kvinnorörelsen.) Parlamentsledamöter undslippa inte heller. Men bokens ton är aldrig brutal eller upphetsad.

En del lätt genomskådade fingerade namn som Christina Amherst ange hvarifrån förebilder och ingivelse till

de tecknade personerna i romanen tagits. En hufvudfigur jämte Sally är Lady Geraldine. Hon är en af de icke få kvinnor i Englands högsta samhällskretsar, som resolut säga adjö till världsförbättrardilletantismen medelst soppkök, aftonunderhållningar med tepaketsutdelning och sådant, och vilja den rationella hjälpen med lag och rätt. Hon vet, att det finns kvinnor som naturligtvis "vill ha rösträtt", ideellt sedt, som ett plus till deras många andra fördelar i lifvet, men lugnt kunna vänta. Men hon vet också, att det finns hela klasser af kvinnor, som inte ha tid att vänta, för hvilka rösträtten och dess tillämpning skulle betyda räddning nu — ekonomisk och moralisk räddning. Lady Geraldine, förklädd till arbeterska, gör sitt suffragetarbete och får sina gärningars lön utan anseende till personen, lika oförmildradt som Sally. Bokens värde ligger i de uppledda skildringarna från de olika stridsplatserna i London: möteslokaler, gator, parlament, innanför och utanför poliskammare, fängelseceller. — Jag minns, för något år sedan hade jag ett samtal med en engelsk officer, som jag träffade i The International Women's Franchise Club. Han var rösträttsvän och talade med skarpaste indignation om det upprörande i att tvinga de hungerstrejkande suffragetterna att intaga föda. Han hade varit tjänstgörande officer i Afrika och verkade ingalunda blödig. Först nu förstår jag fullt hans upprördhet, när jag läst Suffragette Sally. Där finnes en realistisk skildring, hur detta tvångsmatandet gick till. Hvarken dessa lidanden eller vistelsen i osunda illaluktande celler eller konflikter med familj och vänner kan kallas billigt pris för den så ofta omtalade suffragetmartyrglorian. — Boken ger en svar på många hvar för?

Den unga novisen Edits kärlekshistoria hålles tämligen anspråkslöst i bakgrunden. Förf. själf anser den säkert bara som en höflig tribut åt en bredare engelsk publik; för svenska läsare är den mer tidsspillan. Där är ett och annat typiskt engelskt romantiskt, som på oss svenskor verkar sentimentalt. Bland annat händer det ofta, att mottot öfver ett kapitel — hvarje kapitel har ett sådant, som i så många engelska romaner, nyare och äldre — verkar för mycket på något sätt, hvarigenom effekten af det kommande kapitlet blir försvagad. Ett väl valdt motto, som förekommer där, kunde ha stått på själfva titelbladet som uttryck för hela bokens grundstämning. Det är George Merediths kända: *Men may have rounded Seraglio Point: they have not yet doubled Cape Turk.*

Ida Buerger Goodwin.

Films

III.

Dordi, klädd i en billig men modern kappa, som hon bär upp med märkbart behag, skyndar brådskande utåt allén; ett stycke från Stora teatern blir belysningen bitvis något osäker. En elegant manlig individ hälsar och

MÄLARBADET

11 Handverkaregatan 11.

BAD- TVÄTT- och STRYKINRÄTTNING
1:a klass i alla afseenden.

OBS! Simundervisning f. damer och herrar

R. T. 38 14 — 38 15

A. T. 93 43 — 93 44

börjar promenera vid hennes sida. "Jag såg er därinne i teaterförstugan", säger han. Och Dordi svarar:

"Det fanns kärlek på sjuttonhundralet. Att den fanns så vacker som Cyranos, det visste jag inte. Hur skulle den moderna ta sig ut för öppen ridå?"

"Låt oss spela en akt medan vi gå åt ert hemhåll."

"Hvilken idé!"

"Hör mig nu, Dordi! Det är så lätt att finna de riktiga orden medan löfvet dalar här i allén och gaslyktans sken faller sparsamt... Hvarför fick jag ej svar på mitt bref?"

"Var det någonting att svara på?"

"Jag bad om ett möte."

"Som jag ej kunde bevilja."

"Hvarför?"

"Hvartill tjäna möten?"

"Jag får tillfälle att säga..."

"Hvad?"

"Att jag älskar er."

"Det vill säga mitt hår, mina ögon, min figur. Det har ni visst redan låtit förstå många gånger."

"Och ni har hört på — med nöje."

"Jag var så oerfaren... jag trodde på en känsla hos er — som... Ni vet, att jag saknar far och hem och hur lätt en flicka som jag kan förlora sitt rykte, men det är icke på mig ni tänker... Cyrano har lärt mig, hur den sanna kärleken handlar."

"Cyrano... sapristi! Ni vill alltså ej?"

"Hvad?"

"Tillhöra mig, så länge som ni själf har lust."

"Så länge som ni har lust, menar ni. Och sedan?"

"Jag har alltid lust."

"Hvad skulle förmå mig till detta steg?"

"Ni älskar mig."

"Jag borde visst hata er."

"Men ni gör det inte."

"Ack, jag skall lära mig det. Men jag har varit så tacksam mot er. Det är säkert genom någon er bemedling som jag fått kontorsplats och fått det bättre."

"Men ni skall få det ännu mycket bättre, om ni blott vill. Luft och ljus, som ni så tränar efter, kan jag skaffa er."

"Om ni fortsätter att förfölja mig, skall jag blott få lida för det... jag borde hata er."

"Men ni älskar mig."

"Nej, nej!... nu står min kamrat vid porten och väntar — farväl!"

*

Mer än ett år har gått.

Det är öfver midnatt. Vandrare börja bli tunn såda på X-gatan, som nästan helt uppslukas af mörkret. Nattvinden rasslar dämpadt med några streckraka poppelskelett, medan ett infernaliskt jämrande af grannskapets katter tränger igenom nattstillheten med obehaglig tydlighet. I luften anas snöglopp, och de få nattsölarne öka farten för att hinna under tak innan marsvintern börjar en ny dust med sista dagens vårfantasier.

Nu öppnas tyst och liksom försiktigt en port vid X-

gatan. En äldre kvinna stiger utanför porten och ser sig om i den klena belysningen från en afägsen lykta. Strax bakom henne blir nu en annan kvinnlig figur i vid aftonkappa synlig. Hvar gatans sten tycks för den sist utkomna vara som ett ööfverstigtligt hinder, hon stapplar och skulle falla tjugu gånger om, ifall den äldre ej höll henne uppe. "Långt igen?" stöter hon fram. "Vi är strax framme, strax", svarar den gamla. I själfva verket är det så kort väg till barnbördshuset, att en droska tjänar till intet. Men minuterna bli evigheter mätta med kvallets mått. Nu ringer den gamla på nattklockan. "Telegrammet?" stammar hon i aftonkappan. "Ja, ja." Nu öppnas porten. Den äldre aflämnar sin följeslagerska och försvinner själf i nattedunklet, medan den andra halft medvetlös och helt viljelös tas omhand af sköterskor.

Kampen mellan lif och död begynner. Den sjuka ser upp ibland med förvildade blickar. Munnen är förvriden. De fina, hvita händerna sluta sig krampaktigt om ett stycke hopsnurradt lakan. Det rika håret faller i en ore dig blond massa ned öfver pannan, där kallsvetten pärlar fram oafbrutet. Icke någon, som en gång känt denna unga flicka med längtansfulla mörkblå ögon och ett vekt leende, skulle i dessa vanställda drag tro sig se hennes. Gång på gång flyga de dödsskrämda blickarna sökande kring rummets väggar — kommer ingen som älskar henne, ingen som vill lida med henne, som vill ta emot hennes sista ord? Lefvande lämnar hon icke detta rum...

Nu är medvetandet borta. Den ena konvulsionen aflöser den andra. Stora skumhattar börja fästa sig på de hvitnade läpparna... Detta är icke längre något mänskligt, detta är ett skådespel ur Dantes helvete. Kommer ej döden?

En blek solstråle faller in genom västerfönstren. Det är eftermiddag alltså. Strålen träffar — kanske den smeker — det svettdrypande hufvudet, och nu faller det åt sidan... ansiktsdragen börja jämnas ut, men marterstämpeln är en gång dittryckt och sitter kvar.

Den okändas korta lefnadssaga har nått sitt uppskandande slut.

*

Fram brusar tåger norrifrån. Så snart det stannar inne på perrongen hasta två främlingar ut ur en tredje klass kupé. En enkelt klädd dam och en yngling, kanske damens son. De ila till en droska, kasta sig upp och tillsäga kusken att köra till barnbördshuset fortast möjligt. Damen med det gråa håret knäpper ömsevis ihop sina händer eller för dem med muffen till ansiktet. Ynglingen tummar nervöst tidtabellen eller ropar: "Kör fortare!" Här hjälper ingen skyndsamhet. De förskräckta ögonen kunna icke mer lugnas och ljusna, de ha sluttits för alltid. De bleka händerna skola icke besvara en smekning, de ha ingenting mera att utträta här i världen.

Ni två, som skynda här, ha blott att besörja en graf, en namnlös.

Metta Greger.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{4}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$ och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantensamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT utkommer 1912 i sin tjugoförsta årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

**ANNONSERA I
DAGNY.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Musikalisk undervisningsvan flicka,

som aflagt realskoleexamen, önskar plats i en god familj att läsa med barn och deltaga i lättare hushålls- eller skrifgöromål. Svar till »18 år», Sala, p. r.

En rask och gladlynt flicka

önskar komma i bättre familj att gå frun tillhanda. Är kunnig i skrifning samt något musik, skicklig i handarbete. Svar till »1912», Ljungby, p. r.

Bildad, sympatisk och gladlynt flicka

från godt hem, kunnig och intresserad af allt i ett hem, äfven sömnad, önskar plats som husföreståndarinna (gärna där barn finnes.) Sv. till postfack 5, Ryd.

Anspråkslös prästdotter

van vid ett hems skötande, önskar plats hos ungherre eller ånkeman som husföreståndarinna. Svar till »Tacksam», Älmhult, p. r.

Bildad dam

af god familj, synnerligen huslig och praktisk, söker plats att förestå bättre hem på landet i treflig trakt — i ämbets- eller landtbrukarhem, där husmoder saknas. — Är villig att med hjälp till grofsysslor på egen hand sköta hushållet jämte att ha öfverinseende af hemmet i öfrigt. — God musikalisk talang, van lektris, godt lynne och utseende. — Finaste ref. — Svar till »Nytta och trefnad», Sv. Dagbladets Annonskontor, Göteborg, f. v. b.

Ämbetsmannadotter

som genomgått kartritningskurs, önskar arbete. Svar emotses med tacksamhet till »Kartriteriska», Älmhult, p. r.

Plats,

som sällskap eller sekreterare i verkligt fint bildad familj eller hos förnäm äldre dam sökes af 30-årig flicka med studentexamen och 3-åriga stud. vid högskola i Sthlm. Medföljer gärna utomlands. Svar, då vidare meddelas, till »Plats, våren 1912» under adress S Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

SKRIFARBETE önskas af ung flicka, kunnig i bokföring och andra kontorsgöromål. Svar till »Skrifarbete», Tidningskont. Drottningg. 65, Stockholm.

34-årig flicka,

som önskar ett godt hem, söker plats hos ensam, ärbär dam som hjälp i hemmet. Är skrifkunnig och har genomgått hushållskurs. Svar till »A. M». Norrköping, p. r.

Plats i Värmland eller Dalarna

önskas nu eller framdeles af 24-årig flicka som innehar plats i affär, är villig att äfven hjälpa till med husliga sysslor, är kunnig i sömnad. Betyg och rek. finnas. Tacksamt emotses svar till »B. N.», Box 20, Heberg.

I hvilket verkligt godt och vänligt hem

kan ung värmländska bli till hjälp och sällskap? Van och intresserad af husliga sysslor. Kunnig i handarbeten. Lön önskas. Svar till »Februari», Box 19, Molkom.

Enkel, bildad och ordentlig flicka

önskar plats i godt hem som hjälp och sällskap. Svar till »25 år», Odensbacken.

En gladlynt, huslig, anspråkslös småländska

af god familj, önskar nu eller till våren plats som husföreståndarinna hos bildad herre. På lön fästes mindre afseende. De bästa betyg finnas. Svar torde sändas före den 21 jan. under adr. »Vinterny 1912», Vislanda, p. r.

20-årig norrländska

önskar komma till bättre familj, (helst i Stockholm eller dess närhet) för att under husmoders uppsikt deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål. Kunnig i enklare matlagning, bakning, väfning och handarbeten. Svar önskas snarast möjligt till »Fritt vivre», Östersund p. r.

Bildad tyska,

25 år, svensktalande, önskar plats som sällskapsdam eller barnfröken till 1 april 1912. Svar till »E. W. 25», Berlin, S. W. 19.

Bättre 29-årig flicka

kunnig uti matlagning, bakning, enklare sömnad och något musik, söker plats i Stockholm. Svar till »M. Februari 1912», Långedrag, p. r.

Plikttrogen flicka

söker sjukvårdsplats. Bästa rek. finnes. Svar till »BG. 1912» und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm. f. v. b.

Husföreståndarinna.

Trettioårig bättre flicka från ett godt och präktigt hem, önskar plats uti aktadt ungarbets eller änklingens hem, är fullt kompetent uti allt som därtill fordras, ordentlig och sparsam, kunnig i all sorts sömnad. Goda betyg och referenser. Sv. till »A. N.», Örebro p. r.

Plats önskas i februari

i god och vänlig familj där jungfru finnes, af bildad 22-årig flicka, kunnig i matlagning, klädsömnad och handarbeten. Lön önskas samt att anses såsom familjemedl. Fina betyg från handarbetskola i såväl klädsömnad som handarbeten samt från hushållsskola. Svar till G. Nilsson, Styrmansg. 31, Norrköping.

Som husmoders hjälpre

söker 29-årig flicka plats där jungfru finnes. Är fullt kunnig i ett hems skötsel äfvensom handarbete och sömnad samt något musikalisk. Goda betyg och ref. från förut hafda platser. Svar till »Pålitlig», Bjärges, p. r.

Plats som hushållsfröken

eller dylikt önskas med första af ung flicka fullt kunnig i finare och enklare matlagning, bakning m. m. Klädningsömnad, handarb., kontors- o. skrifögöromål. Svar snart till »Constance», Idö gård, Andö, Östergötland.

Ung, musikalisk flicka

önskar plats som hjälp o. sällskap åt äldre dam, boende helst i Stockholm. På lön fästes mindre afseende, men önskas ett vänligt bemötande och som familjemedlem. Uppgif om piano finnes. Svar märkt »Hjälps o. sällskap» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Ung bildad flicka,

som genomgått kurs i barnavård, önskar plats som barnsköterska. Har förut innehaft liknande plats. Fina betyg. Svar emotses tack-samt till »Familjemedlem», Strömstad p. r.

Ung elementar- o. fackskole-bildad flicka

söker för några mån. plats som sällskap och husmoders hjälp i treflig familj. Helst i Sthlm eller dess närhet. Svar till »Lilljanta 1912» inom 8 dagar, Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Hälsingborg.

Språkkunnig dam

van att föra och afsluta böcker söker plats genom

**Tjäders Byrå,
Brunkebergstorg 12.**

Plats önskas af medelålders dam,

i ett hem där husmor saknas. Mång-årig erfarenhet att förestå större bättre hem. Äger pliktänsla och stort ordningssinne samt duglighet i allt som hör till ett väl skött hem. Skriftliga och muntliga ref. finnas från mångårig plats. Svar till »Ordningssinne och duglighet», Norrköping, p. r.

LEDIGA PLATSER.**Fullt kontorsvan
Kassörska**

erhåller genast anställning å affärs-kontor. Svar till »E», Annonskontoret Svea, Norrköping.

**Å svenskt försäkringsaktie-
bolags kontor**

finnes plats ledig för ung dam med god skolunderbyggnad, vårdad stil samt vana i stenografi och maskinskrifning (Smith Premier). Egenhändigt skrifvet svar med uppgift om ålder, genomgångna kurser, referenser m. m. äfvensom åtföljdt af betygsskrifter och fotografi torde snarast insändas till »Stenograf och maskinskrifverska», Svenska Telegrambyrå, Sthlm, f. v. b.

Ung Dam

kunnig i

Stenografi & Maskinskrifning

erhåller genast bra plats i nybildadt bolag. Svar med betygsskr., referenser och löneanspråk till »Smith Premier», Dag. Nyh. Annonskont. Gust. Ad. torg, Sthlm.

Plats

att vara frun behjälplig vid skötsel af äldre nervös fru samt deltaga i inom ett landthushåll förekommande göromål kan erhållas af kompetent person, allvarlig, ej för ung. Svar sändes till St. Ruds egendom, Lugnäs.

EN bättre flicka, något kunnig i matlagning, och som är villig att deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål, där jungfru finnes, erhåller genast plats om fotografi med uppgift om lönepretentioner och referenser sändes till Box 28, Kinna.

**Driftig och pålitlig
kassörska**

van vid hotellbokföring erhåller fördelaktig anställning. Svar till »Hotellkassörska 1912» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

**Såsom hjälp
och sällskap**

kan bildad, ung flicka, kunnig i handarbete och sömnad, erhålla plats i mindre, enkel tjänstemannafamilj i Karlstad, såsom barnfröken. Jungfru finnes. Svar med uppgift ang. ålder, löneanspråk, fotografi, referenser till »Februari», poste restante, Karlstad.

HUSHÅLLERSKA, kunnig i matlagning, bakning, m. m. som förekommer i ett mindre landthushåll, erhåller plats 1 febr. Löneanspråk, betyg och åldersuppgift behagade af sökande insändas. Åldern önskas helst 30—50 år. Vördsammast anhålles, det ingen söker platsen, som ej vet sig kompetent och ej tror sig om att trifvas i ett vackert men tyst och stilla hem. Närmare under adr. Sveanäs, Ulfsby, p. r.

**För en enkel, musikalisk
flicka,**

ej under 20 år, finnes plats på landet i bättre familj, att tillse och läsa läxor med fyra barn. Kunnig i sömnad önskvärd. Svar med betyg och löneanspråk till »Age», Gäfle, p. r., f. v. b.

**Bildad och engelska
anspråklös**

önskas i god familj på Stocksund. Svar märkt »Fritt vivre, Stocksund».

GYNNA ALLTID DAGNYS**ANNONSÖRER!****Kvinnliga
arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga

upplysningar genom

**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**

54 Drottninggatan.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning | 4½ %

Sparkasse 4½ %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Sprid Dagny!

Wiréns China pomada, välgörande för hårväxten.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Prenumerera på DAGNY!

Lektioner i Linnesömnad

(äfven blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.
KARIN EGNÉR, Stockholm.
Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 210 04.
EVA EGNÉR, Malmö.
Fersens väg 2. Tel. 44 90, ev. 40 83.

Astrid Wittborn

Manicure, Pedicure,
Hygienisk ansiktsbehandling.
BRAHEGAT. 6, 2 tr. R. T. 123 59. A. 197 16

Marianne Nordquist.

Lektioner i Porlinsmålning, Gyllen-
läder o. Läderplastik. Marmoreringar
efter Pariser-Metoder.
Träffas säkrast 2—3 e. m.
Drottninggatan 35, 4 tr.
Tel. Brunkeb. 111 Stockholm.

OBS.! Fredrika OBS.!

Bremer-Förbundet.

Å Fredrika Bremer-Förbundet
finnas anmälda lektionsgifvare, in-
och utländska, hushållsbiträden af
olika slag, barnfröknar, kontorsbi-
träden, gymnaster m. m.

Mottagningstid kl. 12—4.

Adr. Drottninggatan 54, Stock-
holm.

Allm. tel. 48 16. Riks tel. 27 62.

Förberedande Skola,

väl upparbetad och belägen i resi-
densstad i mellersta Sverige, kan få
öfvertagas på förmånliga villkor.
Svar till »God framtid» under adr.
S. Gumælii Annonsbyrå, Stock-
holm f. v. b.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgat. 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Sprid DAGNY!

Åtta präktiga äfventyrsböcker för barn o. ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom.
Fritt efter Jules Verne af Alfred
Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelln. Kar-
tonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning
af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illu-
strationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling
sagor af
Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris
75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn
och ungdom. Fritt
efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustratio-
ner af Brita Ellström. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar. skildrade för barn och
ungdom af Marie Lou-
Charles G. Gordons lif och stordåd, ise Gagner, 304 sidor,
33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn
och ungdom. Bear-
betning efter Kaptan Marryat af Anna Gustafsson. 296 sidor. 39
illustr. af Nils Larsson. Kartonnerad. Pris 75 öre.

I Guldslottets Rosengårdar. Sagor och
berättelser
af Harald Östenson. 151 sid., 39 ill. Kartonnerad. Pris 75 öre

Guldsökarna i Mexiko. Bearbetning af Harald
Östenson. 160 sidor.
21 illustrationer af David Ljungdahl. Kartonnerad. Pris 75 öre.
Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

**ANNONSERA I
DAGNY.**

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Kvinnofrågor i konungens stortal.

Moderskapsförsäkring. Af M. Anholm.

Kvinnorna i Norge och statstjänsterna.

Sveriges kvinnor lyckönskas.

Reform på pianoundervisningens område. Af Ada Fallstedt.

Ännu en gång fru Emilie Demant Hatt och Muittalus Samid
birra. Af Rolf Nordenstreng.

En kvinnlig släktforskare. Af Lydia Wahlström.

Gustava Svanström: Den ljusa natten. Rec. af Maria Rieck-
Müller. — G. Colmore: Suffragette Sally. Rec. af Ida
Buergel Goodwin.

Films. III. Af Metta Greger.

Notiser.

**Prenumerations å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**